

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0194/2010

10.6.2010

***

SOOVITUS

Nõukogu otsuse eelnõu tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas
(09898/2010 – C7-0145/2010 – 2010/0066(NLE))

Õiguskomisjon

Raportöör: Tadeusz Zwiefka

Kasutatud tähised

- * Nõuandemenetlus
- *** Nõusolekumenetlus
- ***I Seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II Seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III Seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI PROJEKT.....	5
SELETUSKIRI	8
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	10

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI PROJEKT

nõukogu otsuse eelnõu kohta tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas
(09898/2010 – C7-0145/2010 – 2010/0066(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõud tõhustatud koostöö lubamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas (09898/2010),
  - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 329 lõikele 1 (C7-0145/2010);
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 74g ja artikli 81 lõiget 1;
  - võttes arvesse õiguskomisjoni soovitus (A7-0194/2010),
- A. arvestades, et komisjon võttis 17. juulil 2006. aastal vastu ettepaneku võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2201/2003 seoses kohtualluvusega ning abieluasjades kohaldatavat õigust käsitlevate eeskirjade kehtestamisega (Rooma III) (KOM(2006)0399);
- B. arvestades, et ettepanek põhines EÜ asutamislepingu artikli 61 punktis c ja artikli 67 lõikel 1, mille vastuvõtmiseks oli vaja nõukogu ühehäälsel otsust;
- C. arvestades, et parlament kiitis 21. oktoobril 2008. aastal nõuandemenetlusega komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks¹;
- D. arvestades, et juba 2008. aasta keskel selgusid mõnede liikmesriikide konkreetsed probleemid, mistõttu neil ei olnud võimalik kavandatavat määrust heaks kiita; arvestades, et täpsemalt üks liikmesriik ei saanud nõustuda, et tema kohtud kohaldaksid abielulahutuse puhul välisriigi õigust, kuna see oli tema arvates nimetatud riigis abielulahutuse puhul kohaldatavast õigusest piiravam, ning seetõttu soovis see riik jätkata oma materiaalõiguse kohaldamist kõikidele selle riigi kohtutes taotletavatele abielulahutustele; arvestades, et enamus liikmesriike arvas vastupidi, et kohaldatavat õigust käsitlevad eeskirjad on kavandatava määruse oluline osa ning nende eeskirjade tõttu rakendaksid kohtud mõnel juhul välisriigi õigust;
- E. arvestades, et nõukogu jõudis 5. ja 6. juuni 2008. aasta istungil järeldusele, et „kavandatud määruse menetluse jätkamise osas ei jõutud ühisele arvamusle ning ületamatute raskuste tõttu ei ole ühehäälsust nõudva otsuse vastuvõtmise võimalik ei praegu ega ka lähitulevikus” ning et „kavandatava määruse eesmärged ei ole võimalik saavutada mõistliku ajavahemiku vältel aluslepingute asjakohaste sätete kohaldamisega”;

---

¹ ELT C 15 E, 21.1.2010, lk 128.

- F. arvestades, et vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 20 võivad vähemalt üheksa liikmesriiki, kes soovivad omavahel sisse seada tõhustatud koostöö valdkonnas, kus liidul ei ole ainupädevust, kasutada liidu institutsioone ja teostada liidu pädevust, kohaldades aluslepingute asjakohaseid sätteid, arvestades piiranguid ja järgides korda, mis on sätestatud käesolevas artiklis ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 326–334;
- G. arvestades, et praeguseks on kaksteist liikmesriiki¹ andnud mõista, et nad kavatsevad omavahel sisse seada tõhustatud koostöö abieluasjades kohaldatava õiguse valdkonnas;
- H. arvestades, et parlament on kontrollinud, kas Euroopa Liidu lepingu artiklis 20 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 326–334 sätestatud nõuded on täidetud;
- I. arvestades, et tõhustatud koostöö aitab eelkõige edendada ELi eesmärke, kaitsta tema huvisid ja tugevdada integreerumisprotsessi Euroopa Liidu lepingu artikli 20 tähenduses, kui võtta arvesse komisjoni laiaulatuslikke konsultatsioone sidusrühmadega rohelist raamatut (KOM(2005)0082) käsitleva mõjuhinngu käigus, nn rahvusvaheliste abielude suurt arvu ning ELis 2007. aastal toimunud umbes 140 000 abielulahutust, mis sisaldasid rahvusvahelist elementi ning asjaolu, et kahel maal, kes kavatsevad hakata tegema tõhustatud koostööd, nimelt Saksamaal ja Prantsusmaal, oli nn rahvusvaheliste lahutuste arv nimetatud aastal kõige kõrgem;
- J. arvestades, et kollisiooninormide kooskõlastamine hõlbustab kohtuotsuste vastastikust tunnustamist vabadusel, turvalisusel ja õiglusel põhineval alal, kuna see tugevdab vastastikust usaldust; arvestades, et tsiviilasjades õiguslast koostööd tegevates liikmesriikides on abielulahutuse kohta praegu kasutusel 26 erinevat kollisiooninormide kogu ning et tõhustatud koostöö alustamisel selles valdkonnas langeks see arv neljateistkümnele, mis võimaldaks rahvusvahelise eraõiguse eeskirju veelgi rohkem kooskõlla viia ning aitaks kaasa integratsiooniprotsessile;
- K. arvestades, et selles küsimuses varem tehtud algatuste põhjal on selgesti näha, et kavandatav otsus on viimane võimalus ning et koostöö eesmärke ei olnud võimalik mõistliku aja jooksul saavutada; arvestades, et vähemalt üheksa liikmesriiki kavatsevad selles koostöös osaleda; arvestades, et seega on Euroopa Liidu lepingu artikli 20 nõuded täidetud;
- L. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 326–334 nõuded on samuti täidetud;
- M. arvestades, et tõhustatud koostöö selles valdkonnas on kooskõlas aluslepingute ja ELi seadustega, kuna see ei mõjuta *acquis*'d, sest ainsad ELi eeskirjad selles valdkonnas käsitlevad kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist ega ole seotud kohaldatava seadusega; arvestades, et see ei tekita mingit diskrimineerimist kodakondsuse alusel Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 18 tähenduses, kuna kavandatavad kollisiooninormid kehtivad osalevate liikmesriikide kohtutes kõikidele osapooltele sõltumata nende kodakondsusest või elukohast;

---

¹ Austria, Belgia, Bulgaaria, Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia, Läti, Luksemburg, Ungari, Rumeenia, Hispaania ja Sloveenia.

- N. arvestades, et tõhustatud koostöö ei kahjusta siseturgu ega sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, ei tõkesta liikmesriikide vahelist kaubandust, ei tekita sellel alal diskrimineerimist ega moonuta konkurentsi; arvestades, et selle asemel aitaks tõhustatud koostöö kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele, sest see eemaldaks isikute vaba liikumise piirangud ning lihtsustaks üksikisikute ja õigusala töötajate olukorda osalevates liikmesriikides, tekitamata sealjuures diskrimineerimist kodanike vahel;
- O. arvestades, et tõhustatud koostöös arvestatakse mitteosalevate liikmesriikide õiguste, pädevuste ja kohustustega, kui nad säilitavad selles valdkonnas oma olemasolevad rahvusvahelise eraõiguse normid; arvestades, et osalevate ja mitteosalevate liikmesriikide vahel ei ole sõlmitud rahvusvahelisi kokkuleppeid, millega tõhustatud koostöö võiks vastuollu sattuda, ning et see ei riku vanema kohustustele ja ülalpidamiskohustustele kohaldatavaid Haagi konventsioone;
- P. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 328 lõikes 1 on sätestatud, et tõhustatud koostöö on kõikidele osaleda soovivatele liikmesriikidele igal ajal avatud;
- Q. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 333 lõikes 2 lubatakse nõukogul (või täpsemalt tõhustatud koostöös osalevaid liikmesriike esindavatel nõukogu liikmetel) võtta vastu otsus, milles sätestatakse, et ta tegutseb seadusandliku tavamenetluse alusel, mitte aga vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõikes 3 sätestatud seadusandlikule erimenetlusele, mille kohaselt parlamendiga ainult konsulteeritakse,
1. annab nõusoleku ettepanekule võtta vastu nõukogu otsus;
  2. kutsub nõukogu üles võtma Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 333 lõike 2 alusel vastu otsuse, mille kohaselt ettepaneku osas võtta vastu nõukogu määrus tõhustatud koostöö rakendamise kohta abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatava õiguse valdkonnas tegutseb ta seadusandliku tavamenetluse alusel;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Komisjon võttis 17. juulil 2006. aastal vastu ettepaneku võtta vastu nn Rooma III määrus Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 61 punkti c ja artikli 67 lõike 1 alusel¹. Ettepanekuga sooviti muuta Brüsseli IIa määruses sätestatud kohtualluvuse eeskirju ning kehtestada ühised eeskirjad kohaldatava seaduse määramiseks piiriüleste lahutusasjade korral. Sellega ei püütud otseselt kooskõlastada liikmesriikide materiaalsel abielulahutusõigust.

Nõukogu pidi pärast Euroopa Parlamendiga konsulteerimist (ELi asutamislepingu artikli 67 lõike 1 alusel)² võtma vastu ühehäälselt otsuse. Euroopa Parlament võttis 21. oktoobril 2008. aastal komisjoni ettepaneku muudetud kujul vastu. Tuleks meeles pidada, et piiriüleste mõjudega perekonnaõiguse alaste meetmete puhul parlamendiga ainult konsulteeritakse ning see ei muutu isegi pärast Lissaboni lepingu jõustumist.

Nõukogus tekkisid ettepaneku osas ületamatud raskused. Esiteks on abielulahutusele kohaldatav õigus igas liikmesriigis erinev. Teiseks ei ole Maltal võimalik abielu lahutada. Kolmandaks esitati nõukogus arutluste käigus vastuväiteid, et ettepanek ei vasta subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele. Ettepanek ei saavutanud 5. ja 6. juunil 2008 toimunud justiits- ja siseküsimuste nõukogu koosolekul nõutavat ühehäälselt nõusolekut ning algatust ei käivitatud.

Juuliks 2008 oli selge, et esimest korda Euroopa Liidu ajaloo vältel oli kümnest liikmesriigist koosnev rühm valmis käivitama tõhustatud koostöö mehhanismi, et Rooma III määrusega edasi minna. Vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 20 on tõhustatud koostööks vaja vähemalt üheksa liikmesriigi osavõttu. Praegu on neid riike kaksteist. Komisjoni ettepaneku vastuvõtmise ajal oli neid üheksa (Austria, Bulgaaria, Prantsusmaa, Itaalia, Luksemburg, Ungari, Rumeenia, Hispaania ja Sloveenia), kuna Kreeka võttis oma algse sooviavalduse 3. märtsil 2010. aastal tagasi. Sellest ajast saadik on sooviga teha tõhustatud koostööd ühinenud Saksamaa, Belgia ja Läti.

Raportöör mõönab, et tegemist on ajaloolise sündmusega, kuna tõhustatud koostöö menetlust kasutatakse esmakordselt. Kuid samas leiab ta, et tegu on ELi kahetsusväärse uue lähenemisviisiga tsiviil- ja perekonnaõiguse alal, kus vaatamata Iirimaa, Taani ja Ühendkuningriigi erinevatele seisukohtadele on õnnestunud edukalt vastu võtta seadusi kogu Euroopa jaoks.

Kuid raportöör usub kindlalt, et nendest kaalutlustest tähtsam on lahendada ELi kodanike õigusalsed probleemid, mida nad kogevad piiriülese lahutuse või lahuseluga seotud menetluse korral. EL peaks tegema kõik võimaliku tagamaks, et inimeste jaoks juba niigi keerulisi olukordi ei raskendataks veelgi probleemidega, mis on seotud kohaldatava seaduse kindlaksmääramisega kohtus ning mis on isegi paljudele juristidele raskesti mõistetavad.

Kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema tõhustatud koostööd, et vastavalt artikli 328

---

¹ Ettepanek võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2201/2003 seoses kohtualluvusega ning abieluasjades kohaldatavat õigust käsitlevate eeskirjade kehtestamisega (KOM(2006)0399).

² Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõige 3.

lõike 1 teisele alalõigule soodustada võimalikult paljude riikide osalemist. Sellel pöördelise tähtsusega ajal, kui esimest korda liidu ajaloos kasutatakse tõhustatud koostööd, on kõige olulisem liikuda õiges suunas – tugevama ja sügavama integratsiooni poole. Oluline on vältida, et tõhustatud koostööd käsitletakse ja kasutatakse ainult piiratud arvule liikmesriikidele mõeldud spetsiifiliste eeskirjade loomiseks.

Raportöör tänab kodanikuvabaduste komitee raportööri pr Gebhardti, et ta nõustus loobuma selles küsimuses arvamuse koostamisest, et menetluse saaks võimalikult kiiresti lõpule viia.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	1.6.2010
Lõpphääletuse tulemus	+: 24 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Gerald Häfner, Daniel Hannan, Klaus-Heiner Lehne, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Dimitar Stoyanov, Alexandra Thein, Diana Wallis, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Zbigniew Ziobro, Tadeusz Zwiefka
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Piotr Borys, Kurt Lechner, Toine Manders, Angelika Niebler
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Wojciech Michał Olejniczak, Jutta Steinruck